

**NEEDS OF HOME HEALTH CARE
OF POSTPARTUM MOTHERS**

YUPA JEWPATANAJUN

อภินันทนาถาวร
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
(COMMUNITY HEALTH NURSING)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2000

ISBN 974-664-644-3

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

4137020 NSCN/M : MAJOR : COMMUNITY HEALTH NURSING ; M.N.S.
(COMMUNITY HEALTH NURSING)

KEY WORDS : NEEDS / HOME HEALTH CARE / POSTPARTUM
MOTHER

YUPA JEWPATANAJUN : NEEDS OF HOME HEALTH CARE OF
POSTPARTUM MOTHERS. THESIS ADVISOR: SUPAWADEE LIMPANATORN,
M.N., KAIMOOK MALITHONG, M.P.H., NANTAWON SUWANNAROOP, Ph.D.,
137 P. ISBN 974-664-644-3.

The purposes of this descriptive study were to find out needs of home health care and factors related to home health care needs of postpartum mothers between 6-8 weeks after delivery. The samples of 400 postpartum mothers were selected from the postpartum clinics at Siriraj Hospital, Somdet Pha Pin Klao Hospital, and Tak Sin Hospital. The data were collected during April-June 2000 using the questionnaire, which was constructed according to the Neuman System Model. Data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation analyses, and Pearson's product moment correlation coefficient.

The results revealed high level of the overall mean of home health care needs (mean = 2.59, S.D = .48). Five subscales of home health care needs were physiological, psychological, socio-cultural, developmental, and spiritual domains. Developmental needs ranked the highest of home health care needs (mean = 2.85). Socio-cultural needs (mean = 2.65), physiological needs (mean = 2.58), spiritual needs (mean = 2.35), and psychological needs (mean = 2.30) were ranked respectively. When each item of subscale was analyzed, it was found that high developmental needs were : for knowledge of child's growth and development (mean = 3.29) ; socio-cultural needs for health services which are open 24 hours (mean = 3.16) ; physiological needs about complication (mean = 3.24) ; spiritual needs for practice according to their believes (mean = 2.82) ; and the psychological needs for support during postpartum period (mean = 2.80). The education level was found to have a positive correlation with needs of home health care of postpartum mothers ; whereas, the number of children had a negative correlation ($p = 0.01$).

An emphasis on the continuing care between health service centers and home using effective referral system is recommended for postpartum care. The community health care providers may use results of this study as a guideline to fully respond to the real needs of postpartum mothers especially the needs to information of child's growth and development, need to had health care services, and need to know about complication. Lastly the community health nurses should have a care plan according to the real needs required by the postpartum mothers. Community health nurse could assess the needs of home health care of postpartum mothers by considering basic structure factors and environment factors associated with postpartum mothers.

4137020 NSCN/M : สาขาวิชา : การพยาบาลอนามัยชุมชน ; พย.ม. (การพยาบาลอนามัยชุมชน)
ยูพา จีวพัฒน์กุล : ความต้องการการบริการสุขภาพที่บ้านของมารดาหลังคลอด
(NEEDS OF HOME HEALTH CARE OF POSTPARTUM MOTHERS).
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สุภาวดี ลิมปนาทร, M.N., ไช่มุกข์ มลิตอง M.P.H.,
นันทวัน สุวรรณรูป Ph.D., 137 หน้า ISBN 974-6664-644-3

การศึกษาความต้องการการบริการสุขภาพที่บ้านของมารดาหลังคลอดเป็นการศึกษาเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการบริการสุขภาพที่บ้านของมารดาหลังคลอด และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาหลังคลอด 6-8 สัปดาห์ที่มารับบริการตรวจหลังคลอดที่คลินิกตรวจหลังคลอดโรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลตากสิน และโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยประยุกต์จากแบบจำลองระบบของนิวแมน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่ามารดาหลังคลอดมีความต้องการการบริการสุขภาพที่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก โดยพบความต้องการการบริการสุขภาพที่บ้านด้านพัฒนาการมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 2.85) รองลงมาได้แก่ ความต้องการด้านสังคม-วัฒนธรรม (ค่าเฉลี่ย = 2.65) ความต้องการด้านร่างกาย (ค่าเฉลี่ย = 2.58) ความต้องการด้านจิตวิญญาณ (ค่าเฉลี่ย = 2.35) และความต้องการด้านจิตใจ (ค่าเฉลี่ย = 2.30) ตามลำดับ ความต้องการแต่ละด้านที่พบมากที่สุดได้แก่ ด้านพัฒนาการ ต้องการเรียนรู้การเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก (ค่าเฉลี่ย = 3.27) ด้านสังคม-วัฒนธรรม ต้องการมีแหล่งบริการสุขภาพในชุมชนที่เปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมง (ค่าเฉลี่ย = 3.16) ด้านสรีระ ต้องการมีความรู้เกี่ยวกับภาวะแทรกซ้อน ในระยะหลังคลอด (ค่าเฉลี่ย = 3.24) ด้านจิตวิญญาณ มีความต้องการปฏิบัติตามความเชื่อของตนเอง (ค่าเฉลี่ย = 2.82) และด้านจิตใจ ต้องการคำแนะนำเรื่องการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย = 2.80) สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการการบริการสุขภาพที่บ้านของมารดาหลังคลอดได้แก่ ระดับการศึกษาและจำนวนบุตร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยจำนวนบุตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการการบริการสุขภาพที่บ้าน ในทิศทางตรงกันข้าม

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า การพยาบาลมารดาหลังคลอดต้องมีความต่อเนื่องตั้งแต่สถานบริการจนถึงบ้านด้วยระบบการส่งต่อที่มีประสิทธิภาพ โดยพยาบาลในชุมชนอาจนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของมารดาหลังคลอด โดยเฉพาะเรื่องการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเจริญเติบโตและพัฒนาการของบุตร การให้บริการในชุมชน และให้ความรู้เกี่ยวกับภาวะแทรกซ้อนในระยะหลังคลอด นอกจากนี้พยาบาลอนามัยชุมชนควรวางแผนการพยาบาลให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของมารดาหลังคลอด ทั้งนี้ควรคำนึงถึงปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยสิ่งแวดล้อมซึ่งมีความสัมพันธ์กับความต้องการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง แล้วจึงให้การพยาบาลและช่วยเหลือด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสมกับมารดาหลังคลอดแต่ละราย